

TEKST 1: Al-Waqidi og Al-Tabari: Khalids fredsbetingelser og 'Umars ordre - troen, jizya eller sværdet!

5 *Al-Waqidi (d. 823) var arabisk historiker, der skrev et værk inden for den såkaldte Maghazi-litteratur – Kitab al-Tarikh wa al-Maghazi ("Bogen om historien og plyndringstogterne") om profeten Muhammeds krigstogter. Desuden skrev han et værk om den muslimske erobring af Syrien (Futuh-ush-Sham). Muhammad ibn Jarir al-Tabari (838–923) var historieskriver, retslærd og koranfortolker. Som historieskriver er han primært kendt for sin universalhistorie – Ta'rikh al-rusul wa-l-muluk ("Profeternes og kongernes historie"). Heri beskriver han bl.a. Muhammeds liv og islams tidligste historie.*

[Al-Waqidi:]

15 [I 630'erne trængte muslimske hære ind i de byzantinske områder i Palæstina og Syrien, der blev plyndret og hærget (se tekst 3-13). Den byzantinske kejser, Heraklios (610-641), sendte styrker under ledelse af sin bror, Theodoros, og general Warden mod muslimerne. I forbindelse med slaget ved Ajnadyan (30. juli 634) og forsvaret af Damaskus forsøgte byzantinerne at indgå en fredsaftale med den muslimske hærleder, Khalid ibn al-Walid (592-642), dog uden held. Samtalerne mellem de kristne forhandlere (en udsendt præst og senere Warden selv) og Khalid ibn al-Walid gengiver Al-Waqidi således:]

25 Præsten: Vores general Warden¹ har, grundet sin store medfølelse for dig, sendt mig med denne besked: "Hvis du trækker dig tilbage, vil jeg give hver af dine soldater en turban, et sæt tøj og en dinar, dig [vil jeg give] 100 dinarer og ti sæt tøj og til 'Abu Bakr² 1.000 dinarer og 100 sæt tøj." Vores hærs antal er som antallet af en hær af myrer. Du må ikke narre dig selv til at tro, at du vil besejre os ligesom de tidligere hære, for Heraklios har sendt os en stor og modig general og en erfaren præst.

30 Khalid: Ved Allah! Vi kan ikke vende om, medmindre I accepterer en af tre valgmuligheder. Den første er, at træde ind i vores religion, tro ligesom vi tror og sige ligesom vi siger. Hvis ikke [I vil dette], er jeres andet valg at betale os *jizya*,³ og jeres sidste valg er at kæmpe mod os. Med hensyn til at jeres antal er som en hær af myrer, så siger jeg, at Allah gennem sin sande budbringer Muhammeds ord har lovet os sejr og også har udtalt dette løfte i sin hellige bog. Hvad angår

35 jeres turbanner, tøj og dinarer, vil I hurtigt se, at disse – og faktisk jeres imperium – alligevel vil komme i vores hænder.

¹ Warden (eller Werdan): den byzantinsk-armenske hærleder, Vahan.

² 'Abu Bakr: den første kalif (632-634)

³ *Jizya*: særlig personskat eller afgift, som jøder og kristne skulle betale som en form for beskyttelsespenge for at beholde liv og ejendom under muslimsk styre, såfremt de samtidig anerkendte den muslimske overhøjhed samt overholdt en lang række restriktioner mht. f.eks. adfærd, påklædning og religionsudøvelse (se f.eks. tekst 18). *Jizya* begrundes i Koranens påbud (Sura 9,29): "Bekæmp dem af skriftbesidderne, der ikke tror på Allah og den yderste dag og ikke holder det for forbudt, som Allah og Hans profet har erklæret for forbudt, og ikke følger sandhedens religion, indtil de som ydmygede lydigt betaler afgift!"

Præsten: Meget vel, jeg underretter generalen. [...]

5 Warden: O Khalid, sagen står mellem os to. Fremsig nu, hvad du ønsker, og afstå fra blodsudgydelse. Husk, at du skal stå til ansvar over for Gud for alle dine handlinger og denne meningsløse blodsudgydelse. Hvis det er denne verden, som du ønsker, og rigdom, som du har brug for, er vi generøst villige til at yde jer velgørehed og vil ikke være nærige, for vi anser jer for at være den svageste af nationer,⁴ der lider under tørke og dør af sult. Fortæl nu, hvad der er acceptabelt for jer og vær tilfredse med den smule, vi vil give jer.

10 Khalid: O kristne hund, Allah har gjort os uafhængige af jeres velgørehed og har tilladt erobringen af jeres rigdom. Vi vil dele jeres rigdom blandt os og slavebinde jeres koner og børn.⁵ Selvfølgelig, hvis I fremsiger: "Der er ingen anden gud end Allah og Muhammad er Allahs sendebud", vil I blive vores brødre.⁶ Hvis I nægter dette, så bliver I nødt til at betale *jizya* i en tilstand af ydmygelse. Hvis dette heller ikke er acceptabelt [for jer], så udgør sværdet den bedste
15 afgørelse mellem os. Allah vil give sejren til den, Han vælger. Du har hørt vores tilbud med hensyn til jer, hvis du afviser dette, så kan vi kæmpe, og ved Allah, vi elsker helt sikkert at kæmpe. Hvad angår det, at du anser os for svagere end jer – ved Allah, vi betragter jer som hunde. Et tusind af jer er svage mod én af os. [...]

20 [Al-Tabari:]

[*Umar ibn al-Khattāb var den anden kalif (634-644). Under hans ledelse udvidedes det muslimske imperium betragteligt. Persien blev erobret på kun to år og to tredjedele af det byzantinske rige blev ligeledes undertvunget. Omkring 635 udpegede Umar Utbah ibn Ghazwan til guvernør i Basra (Irak). I en skrivelse til Ghazwan lyder ordren ifølge krønikeskriveren Al-Tabari bl.a. således:*]

25

[...] Kald folket til Gud. Tag imod dem, der besvarer dit kald, men de, der nægter skal i ydmyghed og ringehed betale kopskat. Hvis de nægter dette, er det sværdet uden skånsel. Frygt Gud
30 med hensyn til det, der er blevet dig betroet. [...]

J. M. Rosenløv: *Kalifatet – Dets ekspansion og det muslimske herredømme i Palæstina og Syrien* (2014)

35 Al-Waqidi: *Futuh-ush-Sham* (Cairo, 1954 s. 36ff.): Her efter *The Islamic Conquest of Syria. A translation of Fatuhusham by al-Imam al-Waqidi Translated by Mawlana Sulayman al-Kindi*, s.97, 110. Se ligeledes Gary L. Rashba: *Holy Wars: 3,000 Years of Battles in the Holy Land*. Newbury (2011) s.99. Al-Tabari, *Ta'rikh al-rusul wa-l-muluk*: Her efter *The History of Al-Tabari. An annotated translation* (Y. Friedmann), vol. XII, New York 1992, s.167.

⁴ Dvs. det arabiske folk

⁵ Edward Gibbon har en kortere oversættelse: "Ye Christian dogs, you know your option; the Koran, the tribute, or the sword. We are a people whose delight is in war, rather than in peace: and we despise your pitiful alms, since we shall be speedily masters of your wealth, your families, and your persons." *The History of the Decline and Fall of the Roman Empire*, Bind 5, New York (2008) s.422

⁶ Dvs. hvis de fremsiger den muslimske trosbekendelse og altså konverterer til islam.